

Životodárný pramen z nitra, I.

V hlavní den svátků Ježíš stál v Chrámě a hlasitě zvolal: „Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije. Kdo ve mě věří, jak říká Písmo, potečou proudy vod z jeho srdce.“ (srov. Jan 7, 37–38)

Prorok Ezechiel v jedné ze svých vizí mluví o životodárném prameni, který vytéká z Chrámu, vlévá se do pouště, a kamkoli dosáhne, objevuje se život (Ez 47, 1–12). Již raná křesťanská tradice vnímala toto proroctví jako výpověď o křesťanském způsobu života uprostřed světa. Proudý vod ze srdcí těch, kdo věří Kristu, představují ve vyprahlém území vnějšího světa předzvěst budoucí bohaté úrody.

1. PŘÍPRAVA A KLÍČOVÉ POJMY

„Pane, proč nemohu jít za tebou už teď? Svůj život za tebe položím!“ Ježíš odpověděl: „Svůj život za mne položíš?“ (Jan 13, 37b.38)

O čem v těchto dnech rozmlouváte? Co prožíváte?

S čím přicházíte k dnešní bohoslužbě?

Jak často vám „schází čas“?

Neschází vám spíše vůle, chuť, motivace, smysl, i jasný cíl, kterého chcete dosáhnout?

Mají vaše talenty a hřivny pro váš křesťanský život nějakou hodnotu?

Císařská mince nesla na sobě nápis „Tiberius Caesar Divi Augusti Filius Augustus. Pontifex Maximus.“¹ Protože v Chrámě nebylo vhodné k obětním a náboženským účelům používat mince s obrázkem císaře Tiberia, syna *božského Augusta*, směnárníci je na chrámovém nádvoří vyměňovali za „pravověrná“ platidla (srov. Mt 21, 12). **Herodiáni** zřejmě byli helénsky orientovanou náboženskou skupinou s jasně prorežimním politickým názorem. Představovali politický i ekonomický mezičlánek mezi římskou správou a židovským obyvatelstvem. Politicko-náboženskou aristokracií jeruzalémského Chrámu byli **saduceové**. Pevně se drželi chrámového kultu, obětí a bohoslužeb. V náboženském ohledu se konzervativně opírali výhradně o znění Tóry. Přehlíželi všechny pozdější „výklady“, ať už v duchu proroků nebo lidové zbožnosti. Svým politickým přesvědčením liberálně přitakávali tehdejšímu status quo. Obě skupiny kolaborovaly s římskou nadvládou a řeči o novém králi a povstání lidu nebyly v jejich zájmu.

1 Obrázek na císařské minci na chrámovém nádvoří se pro mnohé křesťany přetělil do vládou nařízených opatření v kostelích. Babiš vs. náboženské svobody. Asi i zde platí „co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu“. Při pohledu na zápletku dnešního evangelia se nabízí otázka jakou úctu prokazujeme v osobním životě Karlu IV., J. A. Komenskému, B. Němcové, F. Palackému a ti šťastnější i E. Destinové a T. G. Masarykovi.

V krátké diskuzi si předsedající v hlavě shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby a připraví si vstupní modlitbu podle následujícího mustru:

Kdo? „Bože, náš Otče...“

Proč? „dávaš nám do rukou celý svět, abychom o něj pečovali;
tvé slovo nás učí moudrému životu v proměnách světa;“

Co? „ať náš každodenní život poskytuje světlo evangelia okolním lidem;
ať dobře využíváme svůj čas a proměňujeme svět v Boží království;“

Jak? „Skrze Krista, našeho Pána.“

2. LÍTOST NAD HŘÍCHY A MODLITBA

Předsedající začne bohoslužbu znamením kříže:

Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Žijeme rozkročení mezi nároky tohoto světa a království Nebes. Vzdycháme, že nemáme čas se plně soustředit na své povinnosti, a tak ze svého všednodenního života odsouváme to, co nám zrovna nepříjde důležité. Jakoby požadavky pracovního, rodinného, duchovního a náboženského života nešly skloubit do 24 hodin. S tímto pocitem se Ježíšova slova o „jhu, které netlačí, a břemenu, které netíží,“ (Mt 11, 30) zdají výsměchem. Nenadsazujeme však svoji touhu po výkonu představám o křesťanském životě? Netvoříme si vlastní jha a břemena, abychom pod nimi sami umdléváli? Není náš křesťanský život jen (stručným) seznamem aktivit, které vyžadují vymezený čas a prostor našeho dne a týdne?

Následuje chvíle ticha.

V rámci úkonu kajicnosti je možné si obvyklým způsobem umýt ruce a pronášet u toho slova žalmu 51, 4 „Smyj ze mě, Bože, mou nepravost a očisť mě od hříchu.“

V: Zveš nás, abychom byli světlem tomuto světu, Pane:
smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Tvá je veškerá moc na nebi i na zemi, Kriste:
smiluj se nad námi.

O: Kriste, smiluj se nad námi.

V: Spojuješ to, co mi rozdělujeme svými předsudky, Pane:
smiluj se nad námi.

O: Pane, smiluj se nad námi.

V: Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože,
odpuť nám hříchy a doved' nás do života věčného.

O: Amen.

Sláva na výsostech Bohu
a na zemi pokoj lidem dobré vůle.
Chválíme tě. Velebíme tě. Klaníme se ti.
Oslavujeme tě. Vzdáváme ti díky pro tvou velikou slávu.
Pane a Bože, nebeský Králi, Bože, Otče všemohoucí.

Pane, jednorozený Synu, Ježíši Kriste.
Pane a Bože, Beránku Boží, Synu Otce.
Ty, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi;
ty, který snímáš hříchy světa, přijmi naše prosby.
Ty, který sedíš po pravici Otce, smiluj se nad námi.

Neboť ty jediný jsi Svatý, ty jediný jsi Pán,
ty jediný jsi Svrchovaný, Ježíši Kriste,
se svatým Duchem ve slávě Boha Otce. Amen.

Zde následuje **modlitba**, která shrne očekávání, touhy a intence účastníků bohoslužby.

3. NASLOUCHÁNÍ PÍSMU

„Jak to, že zná Písma, když se neučil?“ Ježíš odpověděl: „Mé učení není mé, ale Toho, který mě poslal.“ (Jan 7, 15–16)

Jeruzalém je dobit, judská města padla (2 Král 24–25). Politická a vojenská moc potomků krále Davida je směšná. Zapomněl snad Hospodin na svůj příslib o věčném kralování (2 Sam 7, 5–16)? Jak nyní Hospodin zajistí pokoj svému lidu? Starozákonní prorok v tom má jasno: vybere si jiného panovníka. Učiní jej *pomazaným* (hebr. mesiáš, řec. kristos), rituálně ho usadí na královský trůn, dá mu moc, která odzbrojuje panovníky a otevírá městské brány. Když synové Izraele nejsou hodni této služby, Hospodin Bůh použije

perského válečníka Kýra. Pohan jak poleno se stane spasitelem Izraele. Otevře tím otázku, zda někdo, podle Mojžíšova Zákona prokletý, může spasit celý svět (Gal 3, 13–14).

(H – Hospodin)

Úryvek z knihy proroka Izaiáše.

45, 1.4–6 (BOG2+jäg)

Hospodin pověřuje Kýra posláním

H Tak praví Hospodin o svém pomazaném, o Kýrovi,
jehož jsem uchopil za pravici,
abych před ním podmanil národy,
a krále odzbrojil,
abych před ním otevřel vrata,
aby brány nezůstaly uzavřeny:
„Kvůli svému služebníkovi Jakubovi,
kvůli Izraeli, svému vyvolenému,
jsem tě zavolal tvým jménem,
poctil jsem tě, i když jsi mě neznal.
Já jsem Hospodin, jiný není,
mimo mne žádný Bůh není.
Přepásal jsem tě, i když jsi mě neznal,
aby se poznalo od východu slunce až na jeho západ,
že mimo mne jiný není.
Já jsem Hospodin, a nikdo jiný.“

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Ježíš už mnohým leží v žaludku. Jeho urážky velekněží a starších lidu na chrámovém nádvoří byly zřejmé, ale natolik inteligentně zformulované, že by toho drzouna musel každý soud osvobodit (Mt 21, 23–46). Je třeba mu připravit stejně vychytralou léčku, chytit toho nazaretského učitele za slovo a definitivně umlčet. Předstupují před něj čtyři tazatelé, reprezentující čtyři způsoby náboženského života a uvažování. Dnes svou otázku položí dva z nich. Obvykle se přehlížejí, ale nechť k Ježíšovi očividně sjednocuje lidi. Jako v antické škole předkládají cizímu učiteli sofismata, která nemají správná řešení. „Může Bůh stvořit kulatý čtverec?“

Úryvek z evangelia podle Matouše.

22, 15–22(33) (BOG+jäg)

Císařská daň: 22, 15–22

E Farizeové odešli od Ježíše a uradili se, jak by ho chytili za slovo. Poslali k němu své učedníky zároveň s herodiány, aby mu řekli:

Ž „Učiteli, víme, že jsi pravdomluvný a že učíš cestě k Bohu podle pravdy. Nedbáš lidských ohledů, nehledíš totiž na to, čím kdo je. Pověz nám tedy: Co myslíš, je dovoleno platit daň císaři, nebo ne?“

E Ježíš prohlédl jejich zlý úmysl.

J „Co mě pokoušíte, pokrytci? Ukažte mi peníz, kterým se platí daň!“

E Podali mu denár.

J „Čí je to obraz a nápis?“

Ž „Císařův.“

J „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“

E Když to uslyšeli, podivili se, nechali ho a odešli.

(Vzkříšení mrtvých: 22, 23–33)

E Ten den přišli k Ježíšovi saduceové, kteří tvrdí, že není vzkříšení, a otázali se ho:

Ž „Učiteli, Mojžíš řekl: *Zemřeli někdo bez dětí, ať si ženu po něm vezme podle švagrovského práva za manželku jeho bratr a zplodí svému bratru potomka.*^{Dt 25,5} Bylo u nás sedm bratrů. První se oženil a umřel. Protože neměl potomka, zanechal svou ženu svému bratrovi. Stejně tak druhý, třetí, až do sedmého. Poslední ze všech zemřela ta žena. Kterému z těch sedmi bude tedy náležet při vzkříšení? Vždyť ji měli všichni!“

J „Jste na omylu, protože neznáte Písmo ani Boží moc. Při vzkříšení se lidé nebudou ani ženit, ani vdávat, ale budou jako andělé v nebi. A co

se týká vzkříšení mrtvých – copak jste nečetli, co vám Bůh chtěl říci těmito slovy: *Já jsem Bůh Abrahámův, Bůh Izákův a Bůh Jakubův?*^{Ex 3,6}
On není Bohem mrtvých, ale živých.“

E Když to slyšely zástupy, žasly nad jeho učením.

– Slyšeli jsme slovo Boží.

Jak se asi zachová nekorunovaný král Izraele? Herodiáni před Ježíšem házejí mincí a vědí, že výsledek je 50:50. Buď Ježíš odmítne císaře a jeho vládu nebo si proti sobě poštvě izraelský lid a navíc zpochybní svoji pravověrnost. Ať ta mince dopadne jak dopadne, vždy to skončí špatně. Odmítat římský protektorát nebo se samozvaně vydávat za proroka se prostě nevyplácí (srov. Dt 13, 2–6). Herodiánská mince má pouze dvě strany a žádná není přívětivá. Ironií osudu však sami už dříve našli řešení, třetí cestu. Pokrytci! Dvě strany mince ukazují a třetí skrývají: stačí nebýt tak náročný, ubrat trochu požadavků na obou stranách; příjemně se tvářit na všechny směry a ve skrytosti si přiohnout pravidla tak, aby všichni byli spokojeni. Zvláštní směska konzervativních a liberálních názorů, kdy se vlk nažere a koza zůstane celá. A nám to přijde povědomé. S životním krédem „Nemám čas.“ (popř. s dovětkem „To musí stačit.“), jsme na tom podobně. Ve skrytosti si snižujeme nároky, abychom „všechno stihli“. V kostele s (herodiánskou) slušností vyznáváme jednotu srdce i mysli s Kristem, moudrostí evangelia i s druhými lidmi. V každodenních podmínkách domácích a pracovních povinností si však házíme pomyslnou mincí, čemu že to budeme věnovat pozornost. Často si opakujeme, že „nelze přeci sloužit dvěma pánům!“ (Mt 6, 24).

Když herodiáni položili svoji otázku, všem bylo jasné, že v tu chvíli nemají na mysli nějaké peníze a povinné odvody státní pokladně a chrámové pokladnici. Naťukli mnohem silnější téma. Poukázali na třeskutost vnitřního napětí mezi civilní státní mocí a náboženskou věrností Bohu. Trochu pozapomněli na svědectví starozákonního proroka Izaiáše, ve kterém „civilního“ vojevůdce Kýra Hospodin Bůh vyvolil za *mesiaše*, a učinil jej spasitelem Izraele. Prolomil bariéru mentality „dobrých“ Izraelitů a „zlých“ pohanských národů. A tak ani Ježíš nevidí na císařské minci vylučovací pozici *bud' – nebo*, jak by jeho oponenti potřebovali slyšet. Ježíšova odpověď směřuje k plné odpovědnosti a úctě vůči císaři i vůči Bohu, a to bez herodiánských obezliček. Ježíšovo království je povzneseno na zásady tohoto světa (srov. Jan 18, 36).

Když už se přeneseme přes tu latentní neúctu ke státní správě, tak dávat „co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu“ neznamená polovičaté řešení. Jako bychom si měli najít ten správný poměr společenského a náboženského života: poměr 50:50 se zdá neutrální; poměr 5:95 si může dovolit jen řeholník v klášteře; poměr 90:10 jsou nuceni přijmout rodiče, kteří potřebují nasytit několik hladových krků. Jsou to zvláštní počty. S evangelní svobodou nemají mnoho společného. V Ježíšově chápání si tyto dvě oblasti lidského života nekonkurují, snad se překrývají, doplňují, zápasí spolu nebo se obohacují. Jedna nezastupuje druhou. Ve starozákonnímu duchu si umíme udělat „čas k práci i čas k odpočinku, čas k pláči i čas k smíchu“ (srov. Kaz 3, 2–8). A pak teskníme, že chceme více času na rodinu, více času na

modlitbu, více času na Písmo... *Žít a důvěřovat Kristu* však představuje odlišné chápání každodenního života. „Nebot žijemeli, žijeme pro Pána, umírámeli, umíráme pro Pána. Ať tedy žijeme nebo umíráme, patříme Pánu.“ (Řím 14, 8). Slovy apoštola Pavla jsme byli „ponořeni a oblečeni v Krista“ (Gal 3, 27) a tento náš oděv nemůžeme odkládat 50, 95 nebo 10 % našeho všedního dne, abychom měli čas na práci pro „císaře“. Je jen tenká hranice mezi povzdechem „na to mám/nemám čas“ a zakamuflovanou upřímnou odpovědí „chci/nechci s tím něco dělat“. Těžkost v tomto postoji je zřejmá. Darovat Bohu celý svůj čas, celý svůj život, obléknout se v Krista a zůstat oblečen v této důstojnosti (jak slavnostně vyznáváme ve křtu), to nelze dělat cestou naplňování univerzálních ideálů zbožnosti. Byl by to opravdu neužitečný žrout času, kterým by „křesťan“ jen zakrýval své očividné zanedbávání povinností vůči sám sobě, vlastní rodině, přátelům, společnosti, společenství... Způsob života našeho sebedarování Bohu je unikátní pro každého z nás. Druzí lidé (včetně světců) nám mohou být v křesťanském životě inspirací, ale rozhodně nikdo z nás není povolán je dětinsky napodobovat do úmuru. Životní cesta jakéhokoli člověka je neopakovatelná. Nechtějme být fotokopii druhých, na jejichž napodobování nemáme čas, ani síly. Duch Svatý nás přeci povolává, abychom byli 100% sami sebou (Christus vivit, čl. 107).

4. ODPOVĚĎ PÍSMU

„Bude-li někdo chtít konat vůli Toho, který mě poslal, pozná, je-li to učení z Boha, nebo zda mluvím sám od sebe. Kdo mluví sám ze sebe, hledá svou vlastní slávu; kdo však hledá slávu Toho, který ho poslal, ten je věrohodný a není v něm klam.“ (Jan 7, 17–18)

Získali jsme pečeť Ducha Svatého. Neseme jeho otisk. Jsme Božím obrazem uprostřed tohoto světa. Náležíme mu a náleží mu i naše jednání. Vyznejme víru, ve které jsme pokřtěni:

Apoštolské vyznání víry

Věřím v Boha, Otce všemohoucího,
Stvořitele nebe i země.

I v Ježiše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho;
jenž se počal z Ducha Svatého,
narodil se z Marie Panny,
trpěl pod Ponciem Pilátem,
ukřižován umřel i pohřben jest;
sestoupil do pekel,
třetího dne vstal z mrtvých;

vstoupil na nebesa,
sedí po pravici Boha, Otce všemohoucího;
odtud přijde soudit živé i mrtvé.

Věřím v Ducha Svatého,
svatou církev obecnou,
společenství svatých,
odpuštění hříchů,
vzkříšení těla a život věčný.

Amen.

Modlitba věřících

Apoštol Pavel nás vybízí, abychom se ve shromáždění věřících obraceli k Bohu prosbami, přímluvami i díky.

Určitě ho máme i za co chválit. (srov. 1 Tim 2, 1-2; Zj 7, 12)

Doporučuji v návaznosti na slyšené Boží slovo ve společném rozhovoru zformulovat 2× chvály, 2× díky, 2× prosby a 2× přímluvy. Až se budou jednotlivá zvolání pronášet, jako odpověď lidu lze použít „**Tvé je království i moc i sláva navěky!**“

Snad je moudré vzpomenout i na nemocné a na lidi v karanténě, na ty, kdo jsou v první linii boje s epidemií, za zdravotníky, policisty, vojáky, hasiče a na všechny, kteří svou službou a nezištnou pomocí nesou riziko nákazy. Pamětlivi můžeme být i na děti, studenty, jejich sebedisciplínu k učení v této době, a inspiraci k vlastnímu rozvoji.

5. MODLITBA PÁNĚ

*„Proč s vámi vůbec mluvím? Měl bych o vás hodně co mluvit a co soudit; ale Ten, který mě poslal, je pravdivý, a já mluvím k světu to, co jsem slyšel od něho.“
Nepochopili, že k nim mluvil o Otci. (Jan 8, 25b–27)*

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvět se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.

A neuveď nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.
(Neboť tvé je království i moc i sláva navěky.)
Amen.

6. DOBROŘEČENÍ

Apoštol Pavel nám dobrořečí: (srov. Řím 8, 38; 16,25a. 27b; SNC+jäg)

„Jsem přesvědčen, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani vládci, nic z toho, co se děje nebo teprve má přijít, ani moci světské ani duchovní a vůbec nic z toho, co vyšlo z rukou Stvořitele, nemůže nás odloučit od Boží lásky. Vždyť jsme ji poznali v Ježíši Kristu, když za nás umíral. Tomu, kdo vás může utvrdit, abyste žili podle evangelia, jak jsem vám ho hlásal, a podle kázání o Ježíši Kristu... Bohu, který jediný je moudrý, buď skrze Ježíše Krista sláva na věčné věky. Amen.“

Účastníci se žehnají znamením kříže:

V: Dej nám, Bože, své požehnání,
chraň nás všeho zlého a doveď nás do života věčného.

O: Amen.

V: Dobrořečme Pánu.

O: Bohu díky.

V ideálním světě by nyní následovalo slavnostní pohoštění.

„Já mám k jídlu pokrm, který vy neznáte... Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo.“ (Jan 4, 32b.34)